

ULUSLARARASI FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARI VE KURUMSAL YÖNETİM İLİŞKİSİ: BORSA İSTANBUL KURUMSAL YÖNETİM ENDEKSİ'NE TABİ HALKA AÇIK ŞİRKETLERDE BİR ANKET ÇALIŞMASI*

Prof.Dr. Başak ATAMAN**
Arş.Gör. Hakan CAVLAK***

Ampirik İnceleme
(Empirical Research)

Muhasebe ve Vergi
Uygulamaları Dergisi
Kasım 2016; 9 (3): 209-240

ÖZ

1980'li yıllardan itibaren dünya genelinde yaşanan ekonomik krizler ve şirket skandalları, işletmelerin hem idari hem de mali olarak daha iyi yönetilmelerini gerekli hale getirmiştir. Bu noktada işletmeler de, idari ve mali olarak daha iyi yönetilmelerini sağlamak için Kurumsal Yönetimi, finansal raporlarında şeffaflığı sağlamak için ise Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarını (UFRS) araç olarak kullanmışlardır. Çalışmada işletmelerin küresel düzeyde rekabet edebilmelerinde büyük öneme sahip UFRS ve Kurumsal Yönetim arasındaki ilişki incelenmiştir. Çalışmanın araştırma kısmında da Kurumsal Yönetim Endeksi'ne tabi olan şirketlerde UFRS-Kurumsal Yönetim ilişkisi algısı üzerine bir anket gerçekleştirilmiş ve elde edilen veriler ile şirketlerin sahip oldukları Kurumsal Yönetim Notları karşılaştırılarak çalışmada ileri sürülen hipotezler test edilmiştir. Sonuçta, şirketlerin UFRS-Kurumsal Yönetim ilişkisine dair algıları ile şirketlerin sahip oldukları Kurumsal Yönetim Notu arasında hipotezlerde ileri sürüldüğü gibi pozitif bir ilişkinin bulunduğu ortaya çıkmıştır. En güçlü ilişkinin ise, Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık İlkesi-UFRS ilişkisine dair algı ile Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık Notu arasında olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Kurumsal Yönetim, Borsa İstanbul Kurumsal Yönetim Endeksi, Uluslararası Finansal Raporlama Standartları.

JEL Kodları: M40, M41, M49, G34

* Makalenin gönderim tarihi: 16.02.2016; Kabul tarihi: 05.04.2016

** Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü öğretim üyesi, bataman@marmara.edu.tr

*** Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü öğretim elemanı, hakan.cavlak@marmara.edu.tr (Sorumlu yazar; Correspondent author)

THE RELATIONSHIP BETWEEN INTERNATIONAL FINANCIAL REPORTING STANDARDS AND CORPORATE GOVERNANCE: A SURVEY OF THE PUBLICLY TRADED COMPANIES LISTED ON BORSA ISTANBUL CORPORATE GOVERNANCE INDEX

ABSTRACT

The economic crises and corporate scandals since the 1980s have been followed by a marked improvement in the financial and administrative management of companies. At present, companies have started to use Corporate Governance to ensure the quality of their administrative and financial management and have started to use International Financial Reporting Standards (IFRS) to ensure transparency in financial reports. This study examines the relationship between IFRS and Corporate Governance, which has a huge impact on the global competitiveness of enterprises. The study employs survey research as a methodology to measure the relationship between IFRS and Corporate Governance. To test the hypotheses, it compared the data of survey results with the Corporate Governance Scores of the participant companies. The results showed a positive relation between the perception of IFRS and Corporate Governance relationship and the Corporate Governance Score, as the hypothesis suggested. It is determined that the strongest relation is between the perception about IFRS and Disclosure and Transparency Principle relationship and the Disclosure and Transparency Score.

Keywords: Corporate Governance, Borsa Istanbul Corporate Governance Index, International Financial Reporting Standards.

JEL Codes: M40, M41, M49, G34

1. GİRİŞ

Özellikle son yirmi yılda yönetsel alanda yaşanan sorunların Enron, Worldcom, Parmalat, Ahold ve Kanebo gibi büyük şirket skandallarına yol açması ve ülke ekonomilerini zor duruma sokması işletmelerin daha iyi yönetilmelerini zorunlu hale getirmiştir. Küreselleşmenin beraberinde getirdiği daha rekabetçi ticari ortam da yönetim anlamındaki bu zorunluluğu pekiştirmiştir. Bu noktada, kullanılacak araçlardan biri olan Kurumsal Yönetim kavramının önemi, işletmeler için gün geçtikçe artmıştır.

Küreselleşme, beraberinde birtakım zorluklar getirmekle beraber aynı zamanda işletmelere global olarak da iş yapabilme gibi bazı avantajlarda sunmaktadır. Ancak bu durum, dünyadaki diğer işletmeler ve yatırımcılar ile ilişki içinde olarak iş yapmayı amaçlayan işletmelere birtakım zorunluluklar getirmiştir. Bunlardan bir tanesi iyi yönetimi temsil eden Kurumsal

Yönetim anlayışına sahip olmaları, bir diğeri de finansal olarak şeffaflığı sağlayabilmeleri açısından tüm dünyada yaygın bir kullanıma sahip standart seti olan UFRS'yi kullanmalarındır. Bu iki kavram, günümüzde işletmelerin sadece uluslararası düzeyde değil ulusal düzeyde de var olabilmeleri ve rekabette yer alabilmeleri açısından da önem arz etmektedir.

UFRS ile Kurumsal Yönetim uygulamalarının öneminden hareketle gerçekleştirilen bu çalışmada Kurumsal Yönetim Endeksi'ne tabi olan şirketlerde UFRS-Kurumsal Yönetim ilişkisi algısı üzerine bir anket gerçekleştirilmiş ve elde edilen veriler ile şirketlerin sahip oldukları Kurumsal Yönetim Notları karşılaştırılarak çalışmada ileri sürülen hipotezler test edilmiştir.

2. ULUSLARARASI FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARI

Finansal raporlama, işletme yöneticilerine işletme kaynaklarının dönemler boyunca nasıl yönetildiği ve bu dönemler sonunda işletmenin finansal durumu hakkında bilgi aktaran bir araçtır (Palea, 2013: 18). Bu araç, finansal bilgi kullanıcılarının doğru kararlar almasında önemli bir rol oynamaktadır (Özden ve Ataman, 2014: 14). Bir başka tanımla, finansal raporlama, işletmenin belirli bir süreç içinde tamamlanan ticari faaliyetlerine göre işletmenin varlık ve yükümlülüklerine dayanarak mevcut ekonomik durumunu gösteren ve bu konuya önem veren bir finansal dokümandır (Aerts ve Walton, 2013: 384).

İşletme içi ve işletme dışı paydaşlar için önemli bilgiler sunan muhasebe ve finansal raporlama, bu bilgileri bir takım ilkeler ve standartlar çerçevesinde hazırlamaktadır. Bu standartların en önemlisi ise Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarıdır. UFRS, finansal tabloları hazırlamak için gerekli ilkeleri, esasları, teamülleri, kuralları ve uygulamaları içeren normlar olarak tanımlanmakta ve finansal tabloların hazırlanmasına ilişkin ilkelerin uygulamaya geçirilmesini sağlayan esaslar ve yöntemlerden oluşmaktadır (Stolowy vd., 2013: 28).

2.1. Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarının Gerekliliği

UFRS, finansal tabloların şeffaflığını, tutarlılığını ve karşılaştırılabilir olma özelliklerini arttırmayı hedeflerler (Kaya, 2003: 12) ki bu unsurlar ve bu alanda sağlanmak istenen ortak dil, muhasebe ve finansal raporlama açısından standartlara ihtiyaç duyulmasının nedenlerini oluşturmaktadır (Elliott ve Elliott, 2013: 101).

Uluslararası alanda ortaya çıkan sınırların ortadan kalkması ve işletmelerin uluslararası faaliyetleri gibi gelişmeler; kaliteli, ortak, anlaşılabilir finansal bilgi ihtiyacını da beraberinde getirmiştir. İşletmeler tarafından gerçekleştirilen muhasebe ve finansal raporlama uygulamalarında farklı dü-

zenlemeleri uyumlu hale getirmek amacıyla tek bir muhasebe ve finansal raporlama standartları setinin kullanımı gerekliliği de bu noktada ortaya çıkmıştır (Gökçen vd., 2011: III). Ayrıca uluslararası çevrede karşılaştırılabilir finansal bilgiye duyulan ihtiyaç (Stolowy vd., 2013: 163), işletmelerin optimum düzeyde finansal ve finansal olmayan bilgilerin güvenilir, açık bir şekilde kamuya sunulması talebi (Sipahi ve Arsoy, 2010: 53) ve sermaye birikiminin artması ile birlikte yatırımcıların, yatırım yapılmak istenen işletmelerin gerçek finansal durumunu öğrenme ihtiyacı (Cebeci, 2014: 160), finansal raporlama standartlarının gerekliliğini arttırmıştır.

Finansal raporlama standartlarının oluşturulmasında söz sahibi kurumlar olan Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu, standartların temel amacını, borç verenlere, mevcut ve potansiyel yatırımcılara, işletmeye kaynak sağlamak için alacakları kararlarda yararlı bilgiler sağlamak olarak tanımlamaktadır (Paea, 2013: 21). Bu bilgiler ayrıca akademisyenler gibi yatırımcı olmayan finansal rapor kullanıcılarına da çalışmalarında yardımcı olmaktadır (Kieso vd., 2013: 21).

UFRS'nin amaçlarından biri de işletmenin alacağı yönetim, yatırım ve kredi kararlarında (Zeff, 2012: 59), işletme yatırımcılarının verecekleri yatırım kararlarında ihtiyaç duyduğu gerçekçi ekonomik performans ve nakit akış durumu hakkında faydalı ve güvenilir finansal bilgiler sunmaktır (Alexander vd., 2012: 85).

Küresel olarak güçlü bir yapıya sahip olan finansal raporlama standartlarının adaptasyonu sayesinde hem işletmeler hem yatırımcılar hem de ülkeler doğrudan ve dolaylı olarak yararlar sağlamaktadır (Ball, 2006: 11). UFRS'nin sayılan amaçlarından hareketle UFRS'nin işletmeler arasındaki asimetrik bilgi düzeyini düşürmesi, işletmeler açısından sağlanan önemli faydalardan biri olarak görülmektedir. Yapılan akademik çalışmalarda göstermektedir ki uygulanan finansal raporlama standartlarının asimetrik bilgi düzeyini düşürmesi, işletmelerin yaptıkları yatırımların verimliliğini yükseltmektedir (Biddle vd., 2009: 129). Ayrıca, UFRS'nin uygulanması ile azalan bilgi asimetrisi, işletmelerin kurumsal yönetim anlayışının gelişmesine de katkıda bulunmaktadır (Cormier, 2014: 21). Özetle, UFRS ile oluşturulan finansal raporlama sistemi, paydaşlar arasındaki bilgi asimetrisinin azaltılmasına katkıda bulunarak muhasebe bilgilerinin kalitesinin artmasına ve kurumsal yönetimin iyi bir şekilde uygulanmasına hizmet etmektedir (Kao ve Wei, 2014: 226).

2.2. Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarının Gelişimi

Uluslararası Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartlarının oluşturulması konusunda ilk tartışmalar uluslararası kuruluşlar tarafından 1960'lar da başlatılmıştır. Bu konunun bir örgüt ya da komite eliyle yürütülmesi-

ne yönelik somut öneriler ise ilk defa 1972 yılında Sydney’de yapılan 10. Uluslararası Muhasebeciler Kongresi’nde gündeme getirilmiştir (Başpınar, 2004: 53). 1973 yılında, Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesinin kurulması ile standart oluşturma çalışmaları başlamış ve 1975’te ilk standartlar yayımlanmıştır. 2001 yılında, Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (UMSK) adını alan organ tarihsel süreç içerisinde birçok standart yayımlamıştır (Aysan, 2007: 52).

Türkiye’de muhasebe ve finansal raporlama standartlarının tarihsel gelişimi, devlet öncülüğünde gerçekleşmiş olup bu doğrultuda hazırlanan düzenlemelerde önce Fransız mevzuatının daha sonra da Alman mevzuatının etkisi görülmüştür. 1950 yılından sonra ise ABD ile olan ilişkilerin gelişmesiyle Amerikan sisteminin etkisinde, 1987 sonrasında Avrupa Birliği’ne tam üyelik başvurusunda bulunulması ile AB düzenlemelerinin ve UFRS’nin etkisinde kalınmıştır (Sağlam vd., 2009: 25).

Türkiye’de standartlara ilişkin ilk çalışma, 1994 yılında kurulan Türkiye Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulunun (TMUDESK) yayınlamış olduğu 19 adet standarttır. Söz konusu standartlar, bu alanda atılmış en önemli adım olarak görülmektedir (Gökçen vd., 2011: IV). Günümüzde ise Türkiye’de standartlarının hazırlanmasında tek yetkili organ, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK)’dur. (Yalkın, 2012:41). Kurum, yapılan anlaşma çerçevesinde UMSK’nın (IASB’nin) yayınladığı standartları, Türkçeye birebir çevirerek yürürlüğe koymaktadır.

Türkiye’de standart konusunda en önemli kilometre taşlarından biri de 2012 yılında yürürlüğe giren 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’nda yer alan düzenlemelerdir (Gökçen vd., 2011: IV). Bu düzenlemeler ile UFRS, Türkiye’de faaliyet gösteren işletmelerin dikkat edeceği öncelikli konulardan birisi haline gelmiştir (Köroğlu ve Doğan, 2012: 4). Türk Ticaret Kanunu ile Bakanlar Kurulu’nun belirlediği kriterleri sağlayıp bağımsız denetime tabi olan ve KGK’nın aldığı 26 sayılı kararın ekli listesinde yer alan tüm işletmeler, finansal tablolarını Türkiye Finansal Raporlama Standartları’na (TFRS) göre düzenlemek zorundadırlar (PwC, 2014: 217 ve PwC, 2015: 3).

3. KURUMSAL YÖNETİM VE UFRS İLE İLİŞKİSİ

Çalışmanın bir diğer önemli kavramı olan Kurumsal Yönetim, bir işletmeye finansman sağlayan yatırımcıların, bu yatırımlarından bir kazanç sağlama konusunda kendilerini güvende hissetmelerine yarayan yöntemdir (Shleifer ve Vishny, 1997: 737). Bir başka açıdan kurumsal yönetim, sadece işletmeye yön veren aktörler olan yönetim kurulunun ya da üst yönetimin

uyacağı kurallardan oluşan değil, tüm paydaşlar tarafından da uyulması gereken ilkelerden oluşan yönetim biçimi şeklinde tanımlanabilmektedir.

Özetle, bir yönetim biçimi, uygulamalar bütünü, sistem ya da yönetmelik olarak tanımladığımız kurumsal yönetim, hissedarlar, yöneticiler, yatırımcılar ve diğer paydaşlar tarafından kendi amaçları doğrultusunda kullandıkları bir yöntem olarak gözükmekle beraber bu gruplar arasında yaşanabilecek çıkar çatışmalarını önleme ve bu doğrultuda işletmenin temel hedeflerine ulaşma amaçlarını da gütmektedir.

Başarılı kurumsal yönetim uygulamaları sadece çıkar çatışmalarını, kaynakların israf edilmesini önleyen iyi bir koruyucu değil, aynı zamanda da birçok ülke tarafından talep edilen finansal şeffaflık, ortaklık faaliyetlerinin kontrolü, sosyal sorumluluk bilinci ve yatırımcıların korunması konusunda önemli faydalar sağlayan bir unsur olarak da görülmektedir (Shelton, 1998: 2). Ayrıca kurumsal yönetim temel olarak işletmenin tüm iç ve dış paydaşlarının haklarının korunmasını, işletme hedeflerinin gerçekleşmesini ve uluslararası rekabette avantaj sağlanmasını amaçlamaktadır.

3.1. Kurumsal Yönetimin Önemi

Yaşanan ulusal ve uluslararası finansal krizlerin ve skandalların nedeni neredeyse tüm otoriteler tarafından ülkelerin ve işletmelerin sahip olduğu yetersiz kurumsal yönetim anlayışı olarak görülmüş olup özellikle 1980'lerden sonra, kurumsal yönetim sorunları dünya kamuoyunda çok ilgi çekmiştir. Ayrıca Kurumsal Yönetim, bu tarihlerden itibaren pek çok ülkede yaygın olarak görülen şirket skandallarına ve yolsuzluklarına karşı bir çare olarak görülmeye başlanmış ve 1990'lı yılların başından itibaren de değişik yönleriyle en çok tartışılan ve araştırma konusu yapılan konulardan biri haline gelmiştir (Alp ve Kılıç, 2014: 17).

Dünya Bankası eski başkanlarından James David Wolfensohn'un 1999'da söylediği *"Dünya ekonomik büyümesi için işletmelerin kurumsal yönetimi, devletlerin idaresinden daha önemlidir."* (Wolfensohn, 1999: 38) cümlesinden de hareketle kurumsal yönetim, daha geniş açıdan ele alındığında, kurumsal yönetimin ülke ekonomilerinin gelişmesi için büyük bir önem teşkil ettiği görülmektedir.

3.2. Türkiye'de Kurumsal Yönetim ve Borsa İstanbul Kurumsal Yönetim Endeksi

ABD ve İngiltere'de kurumsal yönetim çalışmalarının finansal krizlerle başladığı göz önüne alınacak olursa, Türkiye'deki çalışmaların da 2001 ekonomik krizi ve ardından ortaya çıkan bankalardaki usulsüz kredi işlemleri sonucunda hızlandığını söylemek kurumsal yönetimin dünyadaki gelişimine ters düşmeyecektir. Ayrıca, Türkiye'de kurumsal yönetim

çalışmalarında yapılan düzenlemeler ile hızlı bir gelişme kaydedilmiştir (Doğan, 2007: 91).

Türkiye’de özellikle sermaye piyasalarında, kurumsal yönetim anlayışını ve ilkelerini yaymak ve bu konudaki farkındalığı arttırmak için atılan önemli adımlardan biri, OECD Kurumsal Yönetim ilkeleri ve çeşitli ülke uygulamalarını göz önüne alınarak hazırlanan, ilk kez 2003 tarihinde yayınlanan ve 2005 yılında revize edilen SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri’dir. SPK tarafından bu ilkeler yayımlandıktan sonra çeşitli tarihlerde değişiklikler yapılarak güncellenmiştir.

SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri, mevcut düzenlemelere herhangi bir istisna teşkil etmemekte, diğer bir deyişle, halka açık anonim şirketlerin mevzuat ile belirlenen yükümlülükleri aynen devam etmektedir. İlkeler, mevcut düzenlemelerin ilerisinde prensipler içermekte, mevcut mevzuatta ve uygulamada kurumsal yönetim konusunda oluşan eksikliği giderme ve boşluğu doldurma amacındadır (SPK, 2005: 4).

UFRS’de olduğu gibi 2012 yılında yürürlüğe giren 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu, Kurumsal Yönetim konusunda da önemli düzenlemeler getirmiştir. Kurumsal Yönetim, bu kanunla beraber Türkiye’de hukuki bir zemine oturtulmuştur. Ayrıca Kurumsal Yönetimin önemli ilkelerinden biri olan Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık hususunda yer alan düzenlemeler, işletmelerin yayınlayacakları finansal tabloların hazırlanmasında KGK tarafından çıkartılan TFRS Setinin baz alınması gerektiğini ifade etmektedir. Bu ifade, Kurumsal Yönetim ile UFRS arasındaki ilişkinin ortaya konması açısından önemli noktalardan biri olarak görülebilmektedir.

Çalışmanın araştırma kısmında incelenen şirketlerin yer aldığı Borsa İstanbul Kurumsal Yönetim Endeksi (XKURY: Kurumsal Yönetim Endeksi’nin Borsa İstanbul’daki kodu), kurumsal yönetim ilkelerini uygulayan işletmelerin dahil edildiği endekstir. BİST Kurumsal Yönetim Endeksi’nin amacı, payları Borsa İstanbul pazarlarında (Gözaltı Pazarı ve C Listesi hariç) işlem gören ve kurumsal yönetim ilkelerine uyum notu 10 üzerinden en az 7, her bir ana başlık itibarıyla 10 üzerinden en az 6,5 olan işletmelerin fiyat ve getiri performansının ölçülmesidir (BİST, 2015).

Kurumsal yönetim uyum derecelendirmesi, kabul edilen kurumsal yönetim ilkeleri çerçevesinde işletmelerin kurumsal yönetim uygulamalarının kalitesini sorgulayan niteliksel bir derecelendirme faaliyetidir (Güçlü, 2010: 64). Bunun nedeni ise kurumsal yönetim kavramının niteliksel olması, rakamlarla değil daha çok davranış biçimleriyle açıklanmasıdır. Bu özellik kurumsal yönetim uyum derecelendirmesini kredi derecelendirmesinden ayıran önemli bir husustur (Sandıkçıoğlu, 2005: 9).

Kurumsal yönetim ilkelerine uyum derecelendirmesinde bir bütün olarak tüm ilkelere uyum ile pay sahipleri, kamuyu aydınlatma ve şeffaflık, menfaat sahipleri ile yönetim kurulu ana bölümleri itibarıyla ayrı ayrı olmak üzere 1 ile 10 arasında derece notu verilir. Tüm ilkelere uyum ve her bir bölüm için verilen not, 1 en zayıf profili, 10 en güçlü profili temsil etmek üzere değerlendirilir. BİST Kurumsal Yönetim Endeksi'ne girebilmek için işletmelerin bir bütün olarak tüm ilkelere uyum bakımından en az 7 ile derecelendirilmiş olması gerekir. Ayrıca, her bir bölüm için ayrı ayrı verilen notlar kamuya açıklanır. İşletmelerin toplamdaki kurumsal yönetim notunun oluşturulmasında ise yönetim kurulu notunun payı %35, pay sahipleri ile kamuyu aydınlatma ve şeffaflık notunun payı %25, menfaat sahipleri notunun payı ise %15'tir (SAHA Kurumsal Yönetim ve Kredi Derecelendirme, 2015). Bu derecelendirmeye sahip ve belirli koşulları sağlayan şirketler, kendi istekleri doğrultusunda Borsa İstanbul Kurumsal Yönetim Endeksi'nde işlem görmektedirler.

Borsa İstanbul Kurumsal Yönetim Endeksi'nin hesaplanmasına 31.08.2007 tarihinde başlanmış ve bu tarihte endekse kayıtlı 5 işletme işlem görmekteydi. Araştırmanın gerçekleştirildiği tarih olan Mayıs 2015 sonunda ise endekste işlem gören halka açık işletme sayısı 48'dir. Ayrıca endekse dahil olmayan 6 adet halka kapalı işletmenin de halka açık işletmeler gibi kurumsal yönetim notu hesaplanmaktadır (TKYD, 2015).

3.3. UFRS ve Kurumsal Yönetim Arasındaki İlişki

Kurumsal yönetimin işletmelerin yönetiminde ve dolaylı olarak ülkelerin ekonomilerinde önemli değişikliklere neden olduğu bilinmektedir. Özellikle gelişmekte olan ülke ekonomilerinde işletmeler için oluşturulmak istenen sağlıklı yatırım ortamı, iyi kurumsal yönetim uygulamaları ile garanti altına alınabilmektedir (Hassaan, 2013: 47). Bu değişiklikler öncelikle, işletmelerde uygulanan bilgi sisteminde ve muhasebe uygulamalarında kendini göstermektedir. Muhasebe uygulamalarının çağdaş özellikleri, bilgi ve raporlama sisteminde ortaya çıkmakta ve bu bilgilerin güvenilir, kolay anlaşılabilir, ulaşılabilir olması önem taşımaktadır. Kurumsal yönetim de büyük ölçüde bu özelliklere sahip bir bilgi sisteminden güç almaktadır. Bu açıklamalardan hareketle, muhasebe uygulamalarının ve kurumsal yönetimin karşılıklı etkileşim halinde olduğunu ve iyi kurumsal yönetim sisteminin, gerçekleri yansıtan güçlü bir bilgi sistemine dayanmak zorunda olduğunu söylemek mümkündür (Aysan, 2007: 17).

İşletmelerde kurumsal yönetim anlayışının uygulama sonuçlarının gözlemlenmesinde ve değerlendirmelerin yapılabilmesinde, muhasebe bilgi sistemi içerisinde üretilen ve finansal raporlar aracılığıyla sunulan bilgilere gereksinim duyulmaktadır. Bilgiyi zamanında ve gerekli yerlere ulaştıran

muhasabe bilgi sistemi de kurumsal yönetim uygulamalarının, işletme içerisinde gelişmesi ve yaygınlaşması açısından son derece önemli bir araçtır (Hatunoğlu ve Güneş, 2012: 243). Başka bir ifadeyle kurumsal yönetim anlayışı; yöneticiler, yatırımcılar ve kreditorler arasındaki çıkar farklılaşmasına yönelik olarak doğan bilgi asimetrisini sorununun, sorumlu, şeffaf, hesap verebilir ve eşitlik ilkesine dayalı eşzamanlı bilgi sunumu sağlayabilen (Dinç ve Abdioğlu, 2009: 168) ve işletmedeki finansal bilgi akışının etkin bir şekilde sürdürülmesine yardımcı olan muhasabe bilgi sistemi aracılığı ile çözebilmektedir (Lee vd., 2013: 19).

Kurumsal yönetim anlayışına uygun raporlama yapan muhasabe bilgi sisteminin, kurumsal yönetime katkı sağlayacağı ve işletmelerde kurumsal yönetimin yerleşmesinin, muhasabe bilgi sisteminin bu anlayışa uygun bilgi üretmesi ile mümkün olabileceği söylenebilir (Hatunoğlu ve Güneş, 2012: 243). Ayrıca muhasabe bilgi sisteminde önemli bir yere sahip olan UFRS ve kurumsal yönetim anlayışı, benzer şekilde işletmenin şeffaflık, finansal raporlama, iç kontrol ve risk yönetimi gibi araçlara da ihtiyaç duyan kurumsal bilgi sistemi için de önemli bir yere sahiptir (Lepadatu ve Oprea, 2011: 412).

UFRS öncesi yürütülen muhasabe politikalarındaki katılık, düzenlemelerdeki yetersizlikler, finansal tabloların farklı bir şekilde hazırlanmasına ve sunulmasına, dolayısıyla finansal raporlamanın da içinde yer aldığı kurumsal yönetim konusundaki bu eksikliklerinin çok açık şekilde yaşandığı işletme skandallarının yaşanmasına neden olmuştur (Çıtak, 2009: 83). Yaşanan bu skandallar işletmelerin; şeffaflığı sağlayan, işletmelerin birden fazla rapor hazırlama zorunluluğunu ortadan kaldıran ve kurumsal yönetim ile etkileşim içinde çalışan standart ihtiyacını ortaya çıkarmıştır (Milletlerarası Ticaret Odası ve Türkiye Milli Komitesi, 2008: 86). Bu noktada kullanılacak en önemli uluslararası araçlardan biri de muhasabe bilgi sisteminde etkin bir role sahip olan UFRS olarak gözükmektedir (Atabey ve Çetin, 2012: 25). Çünkü UFRS, işletmelerde kurumsal yönetim anlayışını tamamlayan önemli bir role sahiptir (Lepadatu ve Oprea, 2011: 408).

Kurumsal yönetim ile UFRS ilişkisini hızlandıran en önemli gelişme, daha öncede değinildiği üzere yaşanan şirket skandalları olarak görülmektedir (Solomon ve Solomon, 2004: 41). Kurumsal yönetimin en önemli fonksiyonlarından biri yaşanan söz konusu işletme skandallarında da etkili olan finansal raporlama sürecinin kaliteli olmasını temin etmektir (Cohen vd., 2004: 88). Çünkü güvenilir finansal tablolardan oluşan, hatalardan ve hilelerden uzak kaliteli finansal raporlama süreci, dengeli kurumsal yönetim sistemi ile başarıya ulaşabilmektedir (Rezaee, 2003: 1). Bu durum, net bir şekilde kurumsal yönetim ile finansal raporlama arasındaki pozitif ilişkiyi göstermekte ve başarılı bir kurumsal yönetim uygulamasının, finan-

sal raporlama kalitesini arttırdığını (Maharani ve Siregar, 2011: 23), standartlara daha hızlı adapte olmaya ve böylece yüksek kalitede finansal bilgi sağlamaya yardımcı olduğunu ortaya koymaktadır (Chen ve Rezaee, 2012: 171). Bu noktada, kurumsal yönetim uygulamalarında önemli veriler sağlayan finansal bilgilerin sağlanmasında UFRS uygulamalarının önemli bir yere sahip olduğu da unutulmamalıdır (Jansson vd., 2012: 1). Kısacası, finansal raporlama kalitesi, güçlü kurumsal yönetim mekanizmaları ile UFRS'nin birbirlerine adaptasyonu ile sağlanmaktadır (Verriest vd., 2012: 1).

İşletmelerde şeffaflığın, hesap verebilirliğin, paydaşların haklarının güvence altına alınmış olmasının artması, bir başka ifadeyle kurumsal yönetimin iyi bir şekilde uygulanması ile işletmelerin piyasalardan daha ucuza finansman temin etmesi, daha düşük maliyetlerle iş yapması ve daha kolay yabancı ortak bulmalarını sağlamaktadır (Erdikler, 2006: 15). Bu süreçte kullanılacak en önemli araçlardan biri de UFRS'dir. Bunun dışında UFRS'nin, kurumsal yönetim kalitesini etkilemesi farklı düzeylerde de ortaya çıkmaktadır. Bu etkiler, finansal tabloların kalite düzeyinde, denetim süreci seviyesinde kendini göstermektedir (Naciri, 2013: 191). Bu durum varlığı, UFRS ve kurumsal yönetimin, birbirleri ile çok yakın bağlantılı uygulamalar olduğunu tekrar ortaya koymaktadır (Chorafas, 2006: 30).

Uluslararası Finansal Raporlama Standartları ve Kurumsal Yönetim ilişkisinde belirtilmesi gereken noktalardan biri de kamuyu aydınlatma ve şeffaflık bölümünün notunun hesaplanmasında işletmede uygulanan finansal raporlama standardının uygulanma düzeyinin önemli bir yere sahip olduğudur (Aksu ve Espahbodi, 2009: 1). Bu durum, kurumsal yönetimin, UFRS için önemli ve etkili bir uygulama mekanizması olduğunun göstergelerinden biridir (Chen ve Cheng, 2007: 291). Bu çerçevede önem verilen diğer bir konu da gerçeğe uygun sunuş ve gerçeğe uygun değer kavramlarıdır. Çünkü finansal raporlarda sağlanan şeffaflık, ekonomideki geniş bir kullanıcı kitlesi için gerçeğe uygun sunuluş çerçevesinde birçok yararlı bilgi sağlamaktadır (Lepadatu ve Pirnau, 2009: 104). Hem kurumsal yönetim, işletmelerde şeffaflığın sağlanması konusunda bu iki kavrama önem vermekte; hem de UFRS, finansal raporlarda şeffaflığı sağlamada bu iki kavramı araç olarak kullanmaktadır (Chorafas, 2006: 394).

4. BORSA İSTANBUL KURUMSAL YÖNETİM ENDEKSİ'NE TABİ HALKA AÇIK ŞİRKETLERDE BİR ANKET ÇALIŞMASI

4.1. Araştırmanın Amacı, Kapsamı ve Yöntemi

UFRS-Kurumsal Yönetim algısını, ilişkinin varlığını ve düzeyini ölçmeyi amaçlayan bu araştırma, Türkiye'de Borsa İstanbul'da işlem gören ve Borsa

İstanbul Kurumsal Yönetim Endeksi'ne tabi olan 48 halka açık şirketi kapsamaktadır. Araştırmamıza konu olan şirketlerin listesi, 04.05.2015 tarihi itibarıyla Borsa İstanbul Kurumsal Yönetim Endeksi'nden alınmış olup, ilgili şirketlerin listesi EK-1'de yer almaktadır.

Algı düzeyini ölçmeyi ve buradan sağlanan veriler ile birtakım analizler yapmayı amaçlayan bu araştırma için belirtilen şirketlere anket uygulanması, araştırmanın yöntemi olarak seçilmiştir. Anketin oluşturulması aşamasında benzer alanda yapılan akademik çalışmalar başta olmak üzere muhtelif yayınlardan yararlanılmıştır.

Anket, genel olarak A, B ve C olmak üzere üç bölüme ayrılmış olup şirketlere sunulan anket EK-2'de yer almaktadır. Anketin A bölümünde, Kurumsal Yönetim İlkeleri'nin standartlar içinde yer alan bölümleri baz alınarak 4 alt kategoride toplam 15 soru oluşturulmuştur. A1 kategorisinde standartlarda yer alan ve Pay Sahipleri İlkesi ile ilişkilendirilen 4 adet ifade, A2 kategorisinde standartlarda yer alan ve Menfaat Sahipleri İlkesi ile bağlantılı olan 4 adet ifade, A3 kategorisinde standartlarda yer alan ve Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık İlkesi ile ilişkilendirilen 3 adet ifade ve son olarak da A4 kategorisinde yer alan ve Yönetim Kurulu İlkesi ile bağlantılı olan 4 adet ifade yer almaktadır. A bölümünde yer alan tüm ifadelere cevap olarak ise "Hiç Önemli Değil, Önemli Değil, Ne Önemli Ne Önemsiz, Önemli, Son Derece Önemli" şeklinde 5'li likert ölçeği kullanılmıştır. Anketin B bölümünde, katılımcıların demografik dağılımını ölçmek amacıyla ankete katılan kişi ve şirketi hakkında birtakım sorulara yer verilmiştir. C bölümünde de anketteki verilerin doğruluğunu kontrol etme amaçlı bazı sorular yer almaktadır.

Anketin uygulanması ise anketin katılımcılara online form olarak gönderilmesi şeklinde olmuştur. Ankette yer alan sorular düzgün bir format oluşturularak "Google Form"a aktarılmıştır. Anketin online olarak düzenlenmesi, hem katılımcıların anketi cevaplandırma sürelerini kısaltması hem de katılımcılara daha kolay ulaşılmasını sağlaması bakımından tercih edilmiştir.

Google Form'da düzenlenen ve Kurumsal Yönetim Endeksi'ne tabi olan şirketlerde Kurumsal Yönetim ve UFRS algısını ölçmeyi amaçlayan anket için şirketlerin Kamuyu Aydınlatma Platformu'nda ve kendi internet sitelerinde yer alan, anket konusu ile ilgili yöneticilerinin e-posta adresleri kullanılmıştır. Bu adreslere tanıtım yazısı ile beraber online formun internet bağlantısı gönderilmiştir.

4.2. Araştırmanın Hipotezleri

Bilindiği üzere bir araştırma sürecinde ortaya konan hipotez, araştırma probleminin çözümü için doğrulanması ya da yanlışlanması gereken önerme şeklinde ifade edilmektedir (İslamoğlu ve Alniaçık, 2013: 31). Bu araş-

tırmada da, Kurumsal Yönetim Endeksi'ne tabi şirketlerde, kurumsal yönetim anlayışı ve ilkeleri kapsamında UFRS'de yer alan standartların rolünü ve önemini ortaya koymak amacıyla beş adet hipotez belirlenmiştir. Bunlardan beşincisi araştırmanın ana hipotezini, diğer dört hipotez ise bu ana hipotezi destekleyen ve onu oluşturan hipotezleri oluşturmaktadır. Ortaya konan hipotezler şu şekildedir:

H₁: Kurumsal Yönetim Endeksi'ne tabi olan şirketlerdeki Pay Sahipleri İlkesi-UFRS ilişkisine dair algı ile şirketlerin sahip oldukları Pay Sahipleri Notu arasında pozitif bir ilişki vardır.

H₂: Kurumsal Yönetim Endeksi'ne tabi olan şirketlerdeki Menfaat Sahipleri İlkesi-UFRS ilişkisine dair algı ile şirketlerin sahip oldukları Menfaat Sahipleri Notu arasında pozitif bir ilişki vardır.

H₃: Kurumsal Yönetim Endeksi'ne tabi olan şirketlerdeki Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık İlkesi-UFRS ilişkisine dair algı ile şirketlerin sahip oldukları Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık Notu arasında pozitif bir ilişki vardır.

H₄: Kurumsal Yönetim Endeksi'ne tabi olan şirketlerdeki Yönetim Kurulu İlkesi-UFRS ilişkisine dair algı ile şirketlerin sahip oldukları Yönetim Kurulu Notu arasında pozitif bir ilişki vardır.

H₅: Kurumsal Yönetim Endeksi'ne tabi olan şirketlerdeki Kurumsal Yönetim-UFRS ilişkisine dair algı ile şirketlerin sahip oldukları Kurumsal Yönetim Notu arasında anlamlı pozitif bir ilişki vardır.

Yukarıda yer alan hipotezler, anketten elde edilen veriler ile şirketlerin sahip oldukları notların karşılaştırılması ile değerlendirileceklerdir.

4.3. Araştırmanın Bulguları ve Değerlendirilmesi

Anket sonuçlarının değerlendirilmesinde Kurumsal Yönetim Endeksi'ne tabi olan şirketlerin isimleri, şirketlerden gelen talep doğrultusunda kullanılmayacaktır. Anketi cevaplayan 34 şirketi temsilen şirketler, "Şirket No" (Örneğin, Şirket 07) kodu ile temsil edileceklerdir. Öncelikle ankete katılım düzeyi değerlendirilecek olup daha sonra yöneltilen sorular ve ifadeler analiz edilerek hipotezlerin geçerliliği sınanacaktır.

Kurumsal Yönetim Endeksi'ne tabi olan şirketlerde Kurumsal Yönetim-UFRS algısını ve ilişkisini ölçmeyi amaçlayan ankete, Tablo 1'de görüldüğü üzere 48 halka açık şirketin %70,83'ü olan 34 adet şirket katılmıştır.

Tablo 1. Ankete Katılım Düzeyi

Ankete Katılım Durumu	Frekans (f)	Yüzde (%)
Katılan Şirket	34	70,83
Katılmayan Şirket	14	29,17
TOPLAM	48	100

Kurumsal Yönetim Endeksi'ne tabi şirketlerde Kurumsal Yönetim ve UFRS algısı üzerine bir anket çalışmasının kurumsal yönetim uygulamasında UFRS'nin etkisini ölçmeyi amaçlayan "A" bölümü, 4 alt bölümden ve toplamda da 15 ifadeden oluşmaktadır. Kurumsal yönetim ve UFRS arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmayı amaçlayan bu bölüm, ankete katılan 34 şirketin cevapları ve araştırmanın hipotezleri doğrultusunda analiz edilmiştir. Analize girecek veriler ise şirketlerin anketin "A" bölümünde yer alan ifadelere verdikleri cevaplardan ve şirketlere derecelendirme kuruluşları tarafından verilmiş olan en son tarihli Kurumsal Yönetim Notlarından sağlanmıştır. Bu analizlerin sonuçları aşağıda başlıklar halinde verilmekte ve sayısal bilgileri içeren tablolar ile de desteklenmektedir.

Araştırmanın hipotezleri kısmında öne sürülen hipotezlerin analiz edilmesinde iki farklı yerden sağlanan veriler kullanılacak ve bunların arasındaki ilişki, korelasyon analizi ile ortaya konacaktır. Korelasyon analizi ile amaçlanan, incelenen iki metrik değişken arasındaki ilişkinin ve bu ilişkinin pozitif yönde mi negatif yönde mi olduğunun belirlenmesidir. Bu analiz sonucunda bir korelasyon katsayısı elde edilmektedir ve bu katsayı -1 ile +1 arasında bir değer almaktadır. Katsayının işareti negatif ise iki değişken arasında ters yönlü bir ilişki; pozitif ise iki değişken arasında aynı yönlü bir ilişki söz konusu olmaktadır. Bir başka ifadeyle pozitif yönde bir ilişkinin bulunması, bir değişken arttığında (azaldığında) diğer değişkenin de arttığını (azaldığını); negatif bir ilişkinin bulunması da bir değişken arttığında (azaldığında), diğer değişkenin azaldığını (arttığını) ifade etmektedir. Genel olarak 0,1 ile 0,3 arasındaki korelasyona zayıf; 0,3 ile 0,5 arasındaki korelasyona orta kuvvette; 0,5 ile 0,8 arasındaki korelasyona güçlü; 0,8'den büyük bir korelasyona ise çok güçlü korelasyon adı verilmektedir (İslamoğlu ve Alnıaçık, 2013: 340).

Pay Sahipleri İlkesi ve UFRS İlişikisine Dair Sonuçlar: Anketin "A" bölümünün ilk alt bölümü olan ve "A1" kodu ile ankette yer alan bu kısımda UFRS'de pay sahipleri ilkesinin çeşitli noktaları ile ilişkilendirilen standartlarda yer alan 4 adet ifadenin şirketler için önem düzeyi 1-4 arasındaki sorular ile katılımcılara sorulmuştur. Cevapların dağılımı Tablo 2'de verilmektedir.

Tablo 2. Pay Sahipleri İlkesi-UFRS İlişkisi Sonuçları

"A1 Bölümü"	1. Soru		2. Soru		3. Soru		4. Soru	
	(f)	(%)	(f)	(%)	(f)	(%)	(f)	(%)
Son Derece Önemli	13	38,24	14	41,18	10	29,41	15	44,12
Önemli	13	38,24	12	35,29	15	44,12	14	41,18
Ne Önemli Ne Önemsiz	7	20,59	6	17,65	6	17,65	4	11,76
Önemli Değil	1	2,94	2	5,88	2	5,88	1	2,94
Hiç Önemli Değil	0	0	0	0	1	2,94	0	0
TOPLAM	34	100	34	100	34	100	34	100

Tablo 2'de yer alan sonuçlar değerlendirilirse şu noktalar öne çıkmaktadır:

1. soru olan "UFRS'nin pay sahiplerinin haklarını kullanmasını kolaylaştırması" ifadesi, şirketlerin %76,48'i tarafından önemli bulunurken, %20,59'u bunun ne önemli ne de önemsiz olduğunu ve 1 şirkette önemli olmadığını belirtmiştir.

2. sorudaki "UFRS'nin azınlık paylarının gösterilmesine ve azınlık haklarının korunmasına ilişkin düzenlemeler içermesi" ifadesi, 26 şirket tarafından %76,47 oranında önemli olarak ifade edilmekte, 6 şirket ne önemli ne de önemsiz ve 2 şirkette önemli olmadığını belirtmektedirler.

"UFRS'nin iştiraklerdeki pay sahiplerinin yatırımlardaki oy hakkı konusunda açıklamalarda bulunması" ifadesini içeren 3. soruyu katılımcılar, önceki ifadelerle benzer olarak %73,53 oranında önemli, %17,62 oranında ne önemli ne de önemsiz ve %8,82 oranında da önemsiz olarak cevaplamaktadırlar.

Son soru olan 4. sorudaki "UFRS'nin iştiraklerdeki pay sahiplerinin yatırımlardaki oy hakkı konusunda açıklamalarda bulunması" ifadesi katılımcıların %85,3'ü oranında 29 şirket tarafından önemli bulunurken, %11,76 oranındaki 4 şirket tarafından ne önemli ne de önemsiz ve 1 şirket tarafından da önemsiz bulunmuştur.

Bu bölümde elde edilen sonuçlar ile şirketlerin pay sahipleri notunu ele aldığımızda ise Tablo 3 ortaya çıkmaktadır. Tablo 3'te de görülen "A1 Ortalama" ve "Pay Sahipleri Notu" arasındaki korelasyona bakıldığında ise ortaya çıkan korelasyon katsayısı değeri "0,449" olmaktadır. Bu değer sonucu şunu söylemek mümkündür:

Hipotez 1'de ortaya konan "Kurumsal Yönetim Endeksi'ne tabi olan şirketlerdeki Pay Sahipleri İlkesi-UFRS ilişkisine dair algı ile şirketlerin sahip oldukları Pay Sahipleri Notu arasında pozitif bir ilişki vardır." ifadesi, Tablo 3'teki veriler analiz edildiğinde ortaya çıkan 0,449 korelasyon katsayısı sonucu kabul

edilmektedir. Hipotez 1 ile kabul edilen Pay Sahipleri- UFRS ilişkisine dair algı ile Pay Sahipleri Notu arasındaki pozitif ilişkinin kuvveti ise genel olarak kabul edilen rakam aralıklarına göre orta derecededir. Bir başka ifadeyle, bu iki değişken arasında orta kuvvette bir pozitif ilişki bulunmaktadır.

Tablo 3. Pay Sahipleri İlkisi-UFRS İlişkisi ve Pay Sahipleri Notu

Şirket Adı	Cevap 1	Cevap 2	Cevap 3	Cevap 4	A1 Ortalama	Pay Sahipleri Notu
Şirket 01	5	5	5	5	5,00	90,91
Şirket 02	4	4	4	4	4,00	95,36
Şirket 03	4	5	4	5	4,50	83,10
Şirket 04	5	5	5	5	5,00	92,90
Şirket 05	4	5	4	4	4,25	95,03
Şirket 06	3	3	3	3	3,00	95,34
Şirket 07	4	4	4	4	4,00	89,36
Şirket 08	3	3	3	3	3,00	85,17
Şirket 09	5	5	5	5	5,00	94,36
Şirket 10	5	4	4	5	4,50	91,67
Şirket 11	4	4	3	3	3,50	95,38
Şirket 12	5	5	5	5	5,00	87,70
Şirket 13	3	3	4	5	3,75	89,23
Şirket 14	5	5	5	5	5,00	94,77
Şirket 15	2	2	2	2	2,00	74,00
Şirket 16	3	2	3	3	2,75	79,30
Şirket 17	4	4	4	4	4,00	85,57
Şirket 18	4	3	3	5	3,75	87,80
Şirket 19	5	5	5	5	5,00	88,30
Şirket 20	5	5	1	5	4,00	88,07
Şirket 21	5	5	5	5	5,00	95,24
Şirket 22	5	5	5	4	4,75	85,19
Şirket 23	4	4	4	4	4,00	90,19
Şirket 24	5	5	5	5	5,00	97,79
Şirket 25	4	5	4	4	4,25	93,05
Şirket 26	4	4	4	4	4,00	84,51
Şirket 27	3	4	4	5	4,00	90,84
Şirket 28	4	4	4	4	4,00	95,51
Şirket 29	5	4	4	4	4,25	89,36
Şirket 30	3	4	4	4	3,75	80,90
Şirket 31	4	4	4	4	4,00	84,88
Şirket 32	5	5	5	5	5,00	94,63
Şirket 33	4	3	2	4	3,25	93,85
Şirket 34	3	3	3	4	3,25	94,68

Menfaat Sahipleri İlkisi ve UFRS İlişkisine Dair Sonuçlar: Anketin "A" bölümünde "A2" kodu ile yer alan bu kısımda UFRS'de kurumsal yöne-

timin menfaat sahipleri ilkesinin muhtelif noktaları ile ilişkilendirilen standartlarda yer alan 4 adet ifadenin şirketler için önem düzeyi 5-8 arasındaki sorular ile şirketlere sorulmuştur. Verilen cevapların dağılımı Tablo 4'te gösterilmektedir.

Tablo 4. Menfaat Sahipleri İlkesi-UFRS İlişkisi Sonuçları

"A2 Bölümü"	5. Soru		6. Soru		7. Soru		8. Soru	
	(f)	(%)	(f)	(%)	(f)	(%)	(f)	(%)
Son Derece Önemli	13	38,24	14	41,18	16	47,06	19	55,88
Önemli	13	38,24	13	38,24	11	32,35	9	26,47
Ne Önemli Ne Önemsiz	6	17,65	4	11,76	5	14,71	6	17,65
Önemli Değil	2	5,88	2	5,88	2	5,88	0	0
Hiç Önemli Değil	0	0	1	2,94	0	0	0	0
TOPLAM	34	100	34	100	34	100	34	100

Tablo 4'te yer alan sonuçların değerlendirilmesi şu şekilde olmaktadır:

Ankette yer alan 5. soru ile "UFRS'nin işletmenin müşterisi ve tedarikçisi ile olan ilişkileri ele alması." hususunu ölçmeyi amaçlayan ifadeyi katılımcıların %76,48'i önemli bulmakta, %17,65'i ne önemli ne önemsiz olarak değerlendirmekte, %5,88'i ise önemli bulmamaktadır.

6. soru ile sorulan "UFRS'nin işletmenin devlet ile olan ilişkisini düzenlemesi." hususuna katılımcıların çoğunluğunu temsil eden ve %79,42'sini temsil eden 27 şirket önemli bulmakta iken 4 şirket önemli ya da önemsiz olarak değerlendirmemekte, geri kalan 2 şirket ise önemsiz bulmaktadır.

"UFRS'nin işletmenin çalışanlarına ilişkin getirdiği düzenlemeler." hakkında yöneltilen 7. soruya, bir önceki soruda olduğu gibi 27 şirket önemli olarak, %14,71'i temsil eden 5 şirket ne önemli ne önemsiz olarak, geri kalan %5,88 kapsamındaki 2 şirket ise önemsiz olarak yanıt vermektedir.

"A2" bölümünün son sorusu "UFRS'nin menfaat sahiplerini, işletmenin durumu ve önemli olaylar hakkında bilgilendirilmesi." olan 8. ifadeyi, katılımcıların %82,35 oranındaki 28 şirket önemli, geri kalan 6 şirket ne önemli ne de önemsiz olarak ifade etmektedir. Bu ifadeyi önemsiz gören şirket bulunmaktadır.

Bu bölümde elde edilen veriler ile şirketlerin menfaat sahipleri notlarını analiz ettiğimizde Tablo 5'teki rakamlar elde edilmektedir. Tablo 5'te görülen "A2 Ortalama" ve "Menfaat Sahipleri Notu" arasındaki ilişki korelasyon analizine tabi tutulduğunda ise ortaya çıkan korelasyon katsayısı değeri "0,547" olmaktadır. Bu katsayı değeri sonucu şunu ifade etmek mümkündür:

Hipotez 2'de ortaya konan "Kurumsal Yönetim Endeksi'ne tabi olan şirketler-

deki Menfaat Sahipleri İlkesi-UFRS ilişkisine dair algı ile şirketlerin sahip oldukları Menfaat Sahipleri Notu arasında pozitif bir ilişki vardır.” önermesi kabul edilmektedir. Ayrıca kabul edilen bu pozitif ilişki güçlü bir düzeye sahiptir.

Tablo 5. Menfaat Sahipleri İlkesi-UFRS ilişkisi ve Menfaat Sahipleri Notu

Şirket Adı	Cevap 5	Cevap 6	Cevap 7	Cevap 8	A2 Ortalama	Menfaat Sahipleri Notu
Şirket 01	5	5	5	5	5,00	92,60
Şirket 02	5	5	5	5	5,00	96,44
Şirket 03	3	3	4	3	3,25	83,00
Şirket 04	5	5	5	5	5,00	97,10
Şirket 05	5	5	5	5	5,00	96,01
Şirket 06	5	4	5	4	4,50	98,60
Şirket 07	4	2	5	4	3,75	92,42
Şirket 08	3	2	3	3	2,75	75,79
Şirket 09	5	5	5	5	5,00	93,92
Şirket 10	4	5	5	5	4,75	89,74
Şirket 11	5	1	2	3	2,75	91,05
Şirket 12	4	5	5	5	4,75	88,90
Şirket 13	2	4	4	5	3,75	92,31
Şirket 14	3	4	4	5	4,00	98,09
Şirket 15	3	4	3	3	3,25	73,80
Şirket 16	2	3	3	3	2,75	68,40
Şirket 17	4	4	4	4	4,00	87,83
Şirket 18	4	4	4	5	4,25	83,20
Şirket 19	5	5	5	5	5,00	85,10
Şirket 20	4	4	5	4	4,25	84,02
Şirket 21	5	5	5	5	5,00	97,10
Şirket 22	4	4	5	5	4,50	87,90
Şirket 23	4	4	4	4	4,00	94,95
Şirket 24	5	5	5	5	5,00	94,39
Şirket 25	4	4	4	4	4,00	91,72
Şirket 26	5	5	5	5	5,00	95,81
Şirket 27	3	4	3	5	3,75	90,81
Şirket 28	4	5	4	4	4,25	86,82
Şirket 29	5	5	4	5	4,75	91,67
Şirket 30	4	4	4	4	4,00	84,33
Şirket 31	4	4	4	4	4,00	97,13
Şirket 32	5	5	5	5	5,00	97,32
Şirket 33	4	3	2	5	3,50	94,87
Şirket 34	3	3	3	3	3,00	93,81

Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık İlkesi ve UFRS İlişkisine Dair Sonuçlar: Anketin “A” bölümünde “A3” kodu ile yer alan kısımda UFRS’de kamuyu aydınlatma ve şeffaflık ilkesinin muhtelif noktaları ile ilişkili ve

standartlarda yer alan 3 adet ifadenin şirketler için önem düzeyi 9-11 arasındaki sorular ile katılımcılara sorulmuştur. Cevapların dağılımı Tablo 6'da sunulmaktadır.

Tablo 6. Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık İlkesi-UFRS ilişkisi Sonuçları

"A3 Bölümü"	9. Soru		10. Soru		11. Soru	
	(f)	(%)	(f)	(%)	(f)	(%)
Son Derece Önemli	15	44,12	17	50,00	20	58,82
Önemli	15	44,12	12	35,29	11	32,35
Ne Önemli Ne Önemsiz	3	8,82	4	11,76	3	8,82
Önemli Değil	1	2,94	1	2,94	0	0
Hiç Önemli Değil	0	0	0	0	0	0
TOPLAM	34	100	34	100	34	100

Tablo 6'da yer alan sonuçlar değerlendirilirse şu noktalar öne çıkmaktadır:

9. soru ile ifade edilen "UFRS'nin uygulanması hakkında ve standart özelinde belirtilmesi gereken hususların kamuoyuna açıklanması.", katılımcıların büyük çoğunluğu olan ve %88,24'ünü temsil eden 30 şirket tarafından önemli, %8,82'yi temsil eden 3 şirket tarafından ne önemli ne önemsiz ve sadece 1 şirket tarafından da önemsiz olarak ifade edilmiştir.

"UFRS'nin işletmelerin kamuya açıklaması gereken önemli olayları ne zaman ve ne şekilde yapacağını düzenlemesi." ifadesini yönelten 10. soruyu, şirketlerden 29'u önemli, 4'ü ne önemli ne önemsiz, 1'i ise önemsiz olarak cevaplamışlardır.

"A3" bölümünün son sorusu olan 11. soruya ("UFRS'de kamunun aydınlatılmasında önemli role sahip mali tabloların tanımlanması ve düzenlenmesi." ifadesine) katılımcıların %91,17'sini kapsayan 31 şirket önemli, geri kalan %8,82'sini temsil eden 3 şirket ne önemli ne önemsiz olarak cevap vermişlerdir. Dikkat çeken nokta ise hiçbir şirketin bu ifadeyi önemsiz olarak görmemesidir.

"A3" bölümünde elde edilen veriler ile şirketlerin kamuyu aydınlatma ve şeffaflık notlarını analiz ettiğimizde Tablo 7'deki rakamlar ortaya çıkmaktadır. Tablo 7'de görülen "A3 Ortalama" ve "Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık Notu" arasındaki ilişkiyi korelasyon analizine tabi tuttuğumuzda ise ortaya çıkan korelasyon katsayısı değeri "0,739" olarak bulunmaktadır. Elde edilen bu korelasyon katsayısı değeri ile şu sonucu çıkarmak mümkündür:

Hipotez 3'de ortaya konan "Kurumsal Yönetim Endeksi'ne tabi olan şirketlerdeki Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık İlkesi-UFRS ilişkisine dair algı ile şirketlerin sahip oldukları Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık Notu arasında pozitif bir ilişki vardır." ifadesi, çıkan 0,739 korelasyon katsayısı sonucu kabul edilmek-

tedir. Bir başka ifade ile Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık İlkesi-UFRS ilişkisine dair algı ile Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık Notu arasında güçlü pozitif bir ilişki bulunmaktadır.

Tablo 7. Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık İlkesi-UFRS ilişkisi ve Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık Notu

Şirket Adı	Cevap 9	Cevap 10	Cevap 11	A3 Ortalama	Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık Notu
Şirket 01	4	4	5	4,33	92,67
Şirket 02	5	4	4	4,33	94,29
Şirket 03	4	4	4	4,00	88,90
Şirket 04	5	5	5	5,00	98,40
Şirket 05	5	5	5	5,00	96,34
Şirket 06	4	4	4	4,00	91,99
Şirket 07	3	3	4	3,33	83,34
Şirket 08	3	3	3	3,00	74,37
Şirket 09	5	5	5	5,00	95,70
Şirket 10	5	5	5	5,00	90,00
Şirket 11	3	2	5	3,33	91,10
Şirket 12	5	5	5	5,00	93,51
Şirket 13	2	5	5	4,00	91,67
Şirket 14	5	5	5	5,00	92,08
Şirket 15	4	3	4	3,67	82,00
Şirket 16	4	4	4	4,00	82,90
Şirket 17	5	5	5	5,00	99,26
Şirket 18	5	5	5	5,00	91,60
Şirket 19	4	4	4	4,00	90,40
Şirket 20	5	5	5	5,00	90,49
Şirket 21	5	5	5	5,00	91,33
Şirket 22	5	5	5	5,00	93,51
Şirket 23	4	4	4	4,00	93,67
Şirket 24	4	4	3	3,67	85,78
Şirket 25	4	5	5	4,67	96,83
Şirket 26	5	5	5	5,00	92,90
Şirket 27	4	4	4	4,00	91,89
Şirket 28	4	4	5	4,33	93,96
Şirket 29	4	3	3	3,33	82,04
Şirket 30	5	5	5	5,00	98,99
Şirket 31	4	4	4	4,00	93,12
Şirket 32	5	5	5	5,00	95,81
Şirket 33	4	5	5	4,67	96,67
Şirket 34	4	4	4	4,00	91,24

· **Yönetim Kurulu İlkesi ve UFRS ilişkisine Dair Sonuçlar:** Anketin "A" bölümünde "A4" kodu ile yer alan kısımda UFRS'de kurumsal yönetimin

yönetim kurulu ilkesinin muhtelif noktaları ile ilişkilendirilebilen standartlarda yer alan 4 adet ifadenin şirketler için önem düzeyi 12-15 arasındaki sorular ile şirketlere sorulmuştur. Şirketler tarafından verilen cevapların dağılımı Tablo 8’de gösterilmektedir.

Tablo 8. Yönetim Kurulu İlkesi-UFRS İlişkisi Sonuçları

“A4 Bölümü”	12. Soru		13. Soru		14. Soru		15. Soru	
	(f)	(%)	(f)	(%)	(f)	(%)	(f)	(%)
Son Derece Önemli	17	50,00	15	44,12	11	32,35	11	32,35
Önemli	15	44,12	15	44,12	15	44,12	16	47,06
Ne Önemli Ne Önemsiz	2	5,88	4	11,76	8	23,53	7	20,59
Önemli Değil	0	0	0	0	0	0	0	0
Hiç Önemli Değil	0	0	0	0	0	0	0	0
TOPLAM	34	100	34	100	34	100	34	100

Tablo 8’de yer alan sonuçlar değerlendirilirse şunları söylemek mümkündür:

“A4” bölümünün ilk sorusu olan 12. soru ile ifade edilen “İşletme yönetiminin alacağı bazı kararlarda UFRS’nin dikkat edilmesi gereken hususları belirtmesi.”, şirketlerin %94,12’si olan 32 şirket tarafından önemli, %5,88’ini temsil eden 2 şirket tarafından da ne önemli ne de önemsiz olarak görülmektedir. Ayrıca bu sorudaki ifade ankete katılanların hiçbiri tarafından önemsiz olarak ifade edilmemektedir.

13. soru olan “Yönetim kurulunun yetki ve sorumlulukları konusunda UFRS’de yapılan açıklamalar.” ifadesini katılımcıların 30’u önemli, geri kalan 4’ü ise ne önemli ne de önemsiz olarak bulmaktadır. İfadeyi önemsiz olarak gören katılımcı yoktur.

“Yönetici personelin seçimi hususunda UFRS tarafından getirilen düzenlemeler.” ifadesini içeren 14. soruya şirketlerin %76,47’si önemli, geri kalan %23,53’lük kısmı ise ne önemli ne önemsiz bulmaktadır. Hiçbir şirket tarafından belirtilen ifade önemsiz olarak görülmemektedir.

15. soru ile ifade edilen “İşletme ile ilgili karar almadaki yetkililerin UFRS’de tanımlanması.” hususu, katılımcıların %79,41’ini temsil eden 27 şirket tarafından önemli, geri kalan %20,59’u kapsayan 7 şirket tarafından da ne önemli ne de önemsiz olarak cevaplandırılmıştır. Ayrıca hiçbir şirket bu hususu, önemsiz olarak ifade etmemiştir.

Yönetim kurulu ilkesi ile UFRS arasındaki ilişkileri ölçmede elde edilen sonuçlar ile şirketlerin kurumsal yönetim notlarındaki yönetim kurulu notunu analiz ettiğimizde Tablo 9’daki rakamlar ortaya çıkmaktadır. Tablo 9’da görülen

“A4 Ortalama” ve “Yönetim Kurulu Notu” arasındaki korelasyona bakıldığında ise ortaya çıkan korelasyon katsayısı değeri “0,414” olmaktadır. Bu korelasyon katsayısı değeri sonucu ise şunu ifade etmek mümkündür:

Hipotez 4’de ortaya konan “Kurumsal Yönetim Endeksi’ne tabi olan şirketlerdeki Yönetim Kurulu İlkesi-UFRS ilişkisine dair algı ile şirketlerin sahip oldukları Yönetim Kurulu Notu arasında pozitif bir ilişki vardır.” önermesi kabul edilmekte ve bu pozitif ilişki orta derecede kuvvete sahiptir.

Tablo 9. Yönetim Kurulu İlkesi-UFRS ilişkisi ve Yönetim Kurulu Notu

Şirket Adı	Cevap 12	Cevap 13	Cevap 14	Cevap 15	A4 Ortalama	Yönetim Kurulu Notu
Şirket 01	5	5	5	5	5,00	90,81
Şirket 02	4	4	3	4	3,75	86,57
Şirket 03	5	5	5	4	4,75	82,80
Şirket 04	5	5	5	5	5,00	90,90
Şirket 05	5	5	5	5	5,00	91,05
Şirket 06	4	4	5	5	4,50	89,45
Şirket 07	4	4	4	4	4,00	82,95
Şirket 08	3	3	3	3	3,00	71,16
Şirket 09	5	5	5	5	5,00	91,23
Şirket 10	5	5	4	3	4,25	90,32
Şirket 11	4	3	3	3	3,25	85,55
Şirket 12	5	5	5	5	5,00	86,86
Şirket 13	5	5	4	3	4,25	88,52
Şirket 14	4	4	4	4	4,00	90,09
Şirket 15	4	4	4	4	4,00	79,50
Şirket 16	3	4	4	4	3,75	78,80
Şirket 17	4	3	3	3	3,25	90,74
Şirket 18	5	4	4	4	4,25	87,90
Şirket 19	5	5	5	5	5,00	90,50
Şirket 20	5	4	4	4	4,25	84,99
Şirket 21	5	5	5	5	5,00	87,94
Şirket 22	5	3	3	4	3,75	85,39
Şirket 23	4	4	3	4	3,75	85,31
Şirket 24	5	5	4	5	4,75	88,17
Şirket 25	4	4	4	4	4,00	94,08
Şirket 26	5	5	5	5	5,00	89,62
Şirket 27	4	4	4	4	4,00	90,21
Şirket 28	4	5	4	4	4,25	93,46
Şirket 29	5	5	3	3	4,00	85,56
Şirket 30	4	4	4	4	4,00	86,85
Şirket 31	4	4	4	4	4,00	89,67
Şirket 32	5	5	5	5	5,00	92,05
Şirket 33	4	4	3	4	3,75	91,80
Şirket 34	4	4	4	3	3,75	93,34

Kurumsal Yönetim - UFRS İlişisine Dair Sonuçlar: Bu kısımda, anketin “A” bölümündeki “A1”, “A2”, “A3” ve “A4” alt bölümlerinde yer alan ve 1-15 arasındaki sorulardan oluşan 15 adet ifadenin sonuçları ile şirketlere derecelendirme kuruluşları tarafından verilen Kurumsal Yönetim Notu arasında herhangi bir ilişki olup olmadığı ve dolayısıyla hipotez 5’teki, “*Kurumsal Yönetim Endeksi’ne tabi olan şirketlerdeki Kurumsal Yönetim-UFRS ilişkisine dair algı ile şirketlerin sahip oldukları Kurumsal Yönetim Notu arasında anlamlı pozitif bir ilişki vardır.*” ifadesi, Tablo 11’deki veriler ışığında analiz edilecektir.

Beşinci hipotezde de belirtilen “Kurumsal Yönetim Endeksi’ne tabi olan şirketlerdeki Kurumsal Yönetim-UFRS ilişkisine dair algı ile şirketlerin sahip oldukları Kurumsal Yönetim Notu arasında anlamlı pozitif bir ilişki vardır.” ifadesi, Tablo 11’deki veriler değerlendirildiğinde ortaya çıkan korelasyon katsayısı Tablo 10’da da görüldüğü üzere 0,591 çıkmaktadır. Bu sonuç, ortaya konulan Hipotez 5’in doğrulandığını ve kabul edilebileceğini göstermektedir. Ayrıca 0,591 sonucu, iki değişken arasında ortaya çıkan bu pozitif ilişkinin güçlü seviyede olduğunu da ifade etmektedir.

Tablo 10’da araştırmamızın hipotezlerini test etme aracı olarak kullandığımız korelasyon analizi sonucunda elde edilen korelasyon katsayılarının toplu olarak gösterimi yer almaktadır. Bu tabloya bakıldığında ele alınan bütün ilişkilerin pozitif olduğu ve iki ilişkinin orta kuvvette, geri kalan üç ilişkinin ise güçlü seviyede olduğu görülmektedir.

Tablo 10. Araştırma Hipotezlerinin Korelasyon Katsayıları

Değişkenler	Korelasyon Katsayısı
Pay Sahipleri İlkesi - UFRS İlişkisi (Soru 1-4) ve Pay Sahipleri Notu	0,449
Menfaat Sahipleri İlkesi - UFRS İlişkisi (Soru 5-8) ve Menfaat Sahipleri Notu	0,547
Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık İlkesi - UFRS İlişkisi (Soru 9-11) ve Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık Notu	0,739
Yönetim Kurulu İlkesi - UFRS İlişkisi (Soru 12-15) ve Yönetim Kurulu Notu	0,414
Kurumsal Yönetim - UFRS İlişkisi (Soru 1-15) ve Kurumsal Yönetim Notu	0,591

Tablo 11. Kurumsal Yönetim-UFRS İlişkisi ve Kurumsal Yönetim Notu

Şirket Adı	Cevap 1-15 Ortalaması	Kurumsal Yönetim Notu
Şirket 01	4,87	9,16
Şirket 02	4,27	9,22
Şirket 03	4,13	8,44
Şirket 04	5,00	9,42
Şirket 05	4,80	9,41
Şirket 06	4,00	9,29
Şirket 07	3,80	8,61
Şirket 08	2,93	7,62
Şirket 09	5,00	9,35
Şirket 10	4,60	9,05
Şirket 11	3,20	9,02
Şirket 12	4,93	8,90
Şirket 13	3,93	9,01
Şirket 14	4,47	9,30
Şirket 15	3,20	7,79
Şirket 16	3,27	7,84
Şirket 17	4,00	9,11
Şirket 18	4,27	8,81
Şirket 19	4,80	8,91
Şirket 20	4,33	8,70
Şirket 21	5,00	9,20
Şirket 22	4,47	8,77
Şirket 23	3,93	9,01
Şirket 24	4,67	9,09
Şirket 25	4,20	9,41
Şirket 26	4,73	9,01
Şirket 27	3,93	9,09
Şirket 28	4,20	9,31
Şirket 29	4,13	8,65
Şirket 30	4,13	8,80
Şirket 31	4,00	9,05
Şirket 32	5,00	9,44
Şirket 33	3,73	9,40
Şirket 34	3,47	9,32

5. SONUÇ

Şirketlerin yönetsel konularda Kurumsal Yönetim, finansal konularda da UFRS uygulamalarını kullanarak rekabet ortamında başarılı bir pozisyon

almaları, bu iki unsurun da birbirlerini destekleyen ve tamamlayan pozisyonda bir ilişki içinde olduklarını göstermektedir. Hem UFRS'nin tam anlamıyla uygulanabilmesi için Kurumsal Yönetim İlkeleri'ne hem de Kurumsal Yönetim uygulamalarının tam olarak başarı sağlayabilmesi için UFRS uygulamalarına ihtiyaç duydukları göz ardı edilemez bir gerçektir. Genel olarak yapılan çalışmalarda da bu iki konunun birbiri ile olan ilişkisine değinilmekle beraber bu ilişkinin ne düzeyde ve hangi noktalarda gerçekleştiğine dair somut çalışmalar pek fazla bulunmamaktadır.

Çalışmanın araştırma kısmında, daha önceki bölümlerde konu edilen Kurumsal Yönetim-UFRS ilişkisine dair BİST Kurumsal Yönetim Endeksi'ne tabi şirketlerde bir anket çalışması gerçekleştirilmiş ve elde edilen sonuçlar şirketlerin sahip oldukları Kurumsal Yönetim Notu ile analize sokularak bu ilişkinin var olup olmadığı ve düzeyi test edilmiştir. Araştırmanın sonuçları da göstermiştir ki ankete katılmış olan şirketlerin genel olarak çoğunluğu, Kurumsal Yönetim İlkeleri-UFRS ilişkisinin varlığını verdikleri cevaplar ile doğrulamışlardır. Ayrıca verilen bu cevaplar ile şirketlerin Kurumsal Yönetim Notları korelasyon analizi ile teste tabi tutulmuş ve araştırmanın hipotezleri kısmında da öne sürülen Kurumsal Yönetim İlkeleri-UFRS ilişkisine dair algı ile Kurumsal Yönetim Notları arasında pozitif bir ilişki bulunduğu na dair önermeler kabul edilmiştir.

Kurumsal Yönetim Endeksi'ne tabi olan halka açık şirketlerde Kurumsal Yönetim-UFRS ilişkisine dair algıyı ve buradan elde edilen sonuçlar ile bu şirketlerin sahip oldukları Kurumsal Yönetim Notu arasındaki ilişkinin varlığını ve derecesini ölçmeyi amaçlayan bu araştırma sonucunda birçok bilgi elde edilmiştir. Bu bilgilerin sayısal olarak dağılımı önceki bölümlerde ortaya konulmuştur. Bu sayısal bilgilere ilaveten araştırma kapsamında ifade edilebilecek diğer önemli noktalar olarak şu hususlar öne çıkmaktadır:

- Anketin, endekse kayıtlı olan 48 şirketten 34'ü tarafından cevaplandırılması, bir başka ifade ile yaklaşık %71'lik bir katılım sağlanması, anket sonunda ortaya çıkan sonuçların Kurumsal Yönetim Endeksi'ndeki tüm şirketleri temsil etmesi açısından anlamlı kabul edilmesini sağlamaktadır.
- Araştırmanın ana konusu olan ve Kurumsal Yönetim-UFRS ilişkisi algısını ölçen anketin "A" bölümü ile çalışmada ortaya konan hipotezler sınanmaktadır. Şirketlerin, UFRS-Kurumsal Yönetim İlkeleri ilişkisine dair algıları ile Kurumsal Yönetim Notları arasındaki korelasyon, hipotezlerde de ileri sürüldüğü gibi pozitif yönde gerçekleşmiştir. Farklılık arz eden noktada ise ilkeler bazında UFRS ile olan ilişkiye dair algı ve kurumsal yönetim notu arasındaki pozitif ilişkinin ne derecede güçlü olduğudur. Tablo 10'da da ortaya konan korelasyon katsayıları sonucu bu ilişkilerin dereceleri hakkında şunları ifade etmek mümkündür:

En güçlü ilişki, “Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık İlkesi-UFRS ilişkisine dair algı ile Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık Notu” arasında bulunmaktadır. Bu sonucun önemli bir noktası ise Kurumsal Yönetimin dört temel ilkesinden biri olan Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık İlkesinin uygulanabilmesi için UFRS’yi araç olarak kullanmasıdır.

İkinci sırada ise “Menfaat Sahipleri İlkesi-UFRS ilişkisine dair algı ile Menfaat Sahipleri Notu” arasındaki güçlü ilişki yer almaktadır.

Daha sonra ise “Pay Sahipleri İlkesi-UFRS ilişkisine dair algı ile Pay Sahipleri Notu” ve “Yönetim Kurulu İlkesi-UFRS ilişkisine dair algı ile Yönetim Kurulu Notu” arasında bulunan orta seviyedeki pozitif yönlü ilişki gelmektedir.

Tüm ilkeleri kapsayan “Kurumsal Yönetim İlkeleri-UFRS ilişkisine dair algı ile Kurumsal Yönetim Notu” arasındaki pozitif yönlü ilişkinin derecesi ise Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık ile Menfaat Sahipleri İlkesinde olduğu gibi güçlü seviyede bulunmaktadır.

Sonuç olarak günümüzde şirketlerin varlıklarını sürdürebilmeleri ve rekabet edebilir seviyede bulunabilmeleri için gerekli iki unsur olan Kurumsal Yönetim ve Uluslararası Finansal Raporlama Standartları, hem kendi alanlarında şirketlere değer katmakta hem de birbirlerini destekleyici ve tamamlayıcı bir ilişki içinde bulunarak şirketlerin hedeflerine ulaşmalarına katkı sağlamaktadırlar. Bu hedeflere sahip olan şirketlerin de bu noktada Kurumsal Yönetim-UFRS ilişkisini iyi bir şekilde benimsemeleri ve sahip oldukları bilgi sistemleri, muhasebe sistemleri ve diğer unsurları, bu ilişki çerçevesinde şekillendirmeleri gerekmektedir.

KAYNAKÇA

Aerts, W. ve Peter, W. (2013). *Global Financial Accounting and Reporting: Principles and Analysis*. Hampshire: Cengage Learning.

Aksu, M. ve Espahbodi, H. (2009). Impact of ifrs adoption and corporate governance principles on transparency and disclosure: the case of Istanbul stock exchange. *International Journal of Accounting Working Paper Series*.

Alexander, D., Carmen G. B. ve Razvan V. M. (2012). Fair value measurement in financial reporting, *Procedia Economics and Finance*, 3: 84-90.

Alp, A. ve Kılıç, S. (2014). *Kurumsal yönetim: nasıl yönetilmeli?* İstanbul: Doğan Kitap.

Atabey, N. A. ve Çetin, H. (2012). Financial reporting standards as a tool in order to ensure corporate transparency: the case of Turkey, *The Business and Management Review*, 2 (2): 25-36.

Aysan, M. (2007). Muhasebe ve kurumsal yönetim. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (35): 17-24.

- Ball, R. (2006). International financial reporting standards (IFRS): pros and cons for investors. *Accounting and Business Research*, 36: 5-27.
- Başpınar, A. (2004). Türkiye’de ve dünyada muhasebe standartlarının oluşumuna genel bir bakış, *Maliye Dergisi*, (146): 42-57.
- Biddle, G. C., Gilles, H. ve Rodrigo S. V. (2009). How does financial reporting quality relate to investment efficiency? *Journal of Accounting and Economics*, 48 (2-3): 112-131.
- Borsa İstanbul (BİST), (2015). Kurumsal Yönetim Endeksi. www.borsaistanbul.com, (04.05.2015).
- Cebeci, Y. (2014). Finansal tablolar analizi açısından Türkiye finansal raporlama standartları (TFRS) kapsamında düzenlenen finansal tablolar ile muhasebe sistemi uygulama genel tebliği’ndeki (MSUGT) finansal tabloların karşılaştırılması. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Chen, Y. ve Zabihollah, R. (2012). The Role of Corporate Governance in Convergence with IFRS: Evidence from China, *International Journal of Accounting and Information Management*. 20 (2): 171-188.
- Chen, J., ve Peng, C. (2007). Corporate Governance and the Harmonisation of Chinese Accounting Practices with IFRS Practices, *Corporate Governance: An International Review*. 15 (2): 284-293.
- Chorafas, D. (2006). *International financial reporting standards: fair value and corporate governance*. Oxford: CIMA Publishing.
- Cohen, J., Ganesh K. ve Arnie W. (2004). The Corporate Governance Mosaic and Financial Reporting Quality, *Journal of Accounting Literature*. 23: 87-152.
- Cormier, D. (2014). The Incidence of corporate governance and IFRS on information asymmetry and the value relevance of earnings: some Canadian evidence. *École des sciences de la gestion de l’Université du Québec à Montréal, Corporate Reporting Chair Working Papers*.
- Çıtak, N. (2009). Yaratıcı muhasebe hileli finansal raporlama mıdır? *Mali Çözüm Dergisi*, (91): 81-109.
- Dinç, E. ve Abdioğlu, H. (2009). İşletmelerde kurumsal yönetim anlayışı ve muhasebe bilgi sistemi ilişkisi: İMKB-100 şirketleri üzerine ampirik bir araştırma. *Balıkesir Üniversitesi SBE Dergisi*, 12 (21): 157-184.
- Doğan, M. (2007). *Kurumsal yönetim*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Elliott, B. ve Elliott, J. (2013). *Financial accounting and reporting*. Harlow: Pearson Education.
- Erdikler, Ş. (2006). Kurumsal yönetim ve uluslararası yatırımcıların beklentileri. *Referans Gazetesi*.
- Gökçen, G., Ataman, B. ve Çakıcı, C. (2011). *Türkiye finansal raporlama standartları uygulamaları*. İstanbul: Türkmen Kitabevi.

Hassaan, M. (2013). *Corporate Governance and Compliance with IFRSs: MENA Evidence*. Newcastle: Cambridge Scholars Publishing.

Hatunoğlu, Z. ve Güneş, N. (2012). Kurumsal Yönetim Uygulamalarının Muhasebe Bilgi Sistemine Etkileri. II. Bölgesel Sorunlar ve Türkiye Sempozyumu, 01-02 Ekim 2012, Kahramanmaraş.

İslamoğlu, A. H. ve Alniaçık, Ü. (2013). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.

Jansson, A., Micael, J. ve Christopher, K. (2012). Has the Introduction of IFRS Improved Accounting Quality? A Comparative Study of Five Countries, *Working Papers Series in Corporate Governance*. (1): 1-29.

Kao, H. ve Tzu-Han, W. (2014). The Effect of IFRS, Information Asymmetry and Corporate Governance on the Quality of Accounting Information, *Asian Economic and Financial Review*. 4 (2): 226-256.

Kaya, İ. (2003). FASB-IASB Anlaşması ve Global Finansal Muhasebe Standartlarına Doğru. 6. Muhasebe Denetimi Sempozyumu, 16-19 Nisan 2003, İstanbul.

Kieso, D. E., Weygandt, J. J. ve Warfield, T. D. (2013). *Intermediate accounting*. New Jersey: John Wiley & Sons.

Köroğlu, Ç. ve Doğan, C. (2012). Uluslararası finansal raporlama standartlarına uyum süreci ve muhasebe meslek mensuplarının bilgi düzeylerinin incelenmesi (Marmaris ilçesi örneği). *UFRS Dünyası Dergisi (World of IFRS)*, 1 (5): 1-13.

Lee, E., Walker, M. ve Zeng, C. (2013). Does IFRS convergence affect financial reporting quality in China? *The Association of Chartered Certified Accountants, Research Report*, (131): 1-19.

Lepadatu, G. ve Oprea, A. G. (2011). Corporate Governance and International Financial Reporting Reference (IFRS). The 6th Edition of the International Conference on European Integration-Realities and Perspectives, 13-14 Mayıs 2011, Romania.

Lepadatu, G. ve Pirnau, M. (2009). Transparency in financial statements (IAS/IFRS). *European Research Studies*, 12 (1): 101-108.

Maharani, S. ve Sylvia V. S. (2011). Corporate Governance, Financial Reporting Quality, and Investment Efficiency, *23rd Asian-Pacific Conference on International Accounting Issues*. Beijing, 16-19 October.

Milletlerarası Ticaret Odası ve Türkiye Milli Komitesi (ICC Türkiye), (2008). *Küresel Ekonomilerde Kurumsal Yönetim Anlayışı ve Türkiye*. Ankara: ICC Milletlerarası Ticaret Odası.

Naciri, A. (2013). *Internal and external aspects of corporate governance*. New York: Routledge.

Özden, E. A. ve Başak A. (2014). Kar Yönetimi ve Yöntemleri, *Marmara Üniversitesi Öneri Dergisi*. 11 (42): 13-25.

- Palea, V. (2013). *Financial reporting under IAS/IFRS: theoretical background and capital market evidence-a European perspective*. Bern: Peter Lang.
- PwC (PricewaterhouseCoopers), (2014). IFRS Adoption by Country.
- PwC (PricewaterhouseCoopers), (2015). UFRS Bülten: "KGK-Bağımsız Denetim Kapsamı ve Raporlama Çerçevesi".
- Rezaee, Z. (2003). High-Quality Financial Reporting (The Six-Legged Stool), *Strategic Finance Magazine*. February: 1-4.
- Sağlam, N., Şengel, S. ve Öztürk, B. (Ed.) (2009). *UFRS-UMS uyumlu TMS-Türkiye muhasebe standartları uygulaması*. Ankara: Maliye ve Hukuk Yayınları.
- SAHA Kurumsal Yönetim ve Kredi Derecelendirme, (2015). Kurumsal Yönetim Derecelendirmesi. www.saharating.com, (15.04.2015).
- Sandıkçıoğlu, A. (2005). Kurumsal yönetim uyum derecelendirmesi, *Yeterlik Etüdü*. SPK, Ankara.
- Shelton, R. J. (1998). The Importance of Governance in the Modern Economy, *New Corporate Governance for the Global Company International Conference*. Brussels, 1-2 December: 2-18.
- Shleifer, A. ve Vishny, R. W. (1997). A survey of corporate governance. *The Journal of Finance*, 52 (2): 737-783.
- Sipahi, B. ve Arsoy, A. P. (2010). Finansal raporlamada yeni yaklaşımlar. *Marmara Üniversitesi Öneri Dergisi*, 9 (33): 51-57.
- Solomon, J. ve Solomon, A. (2004). *Corporate governance and accountability*. Chichester: John Wiley & Sons.
- Sermaye Piyasası Kurulu (SPK). (2005). *Kurumsal Yönetim İlkeleri*. Ankara: SPK Yayınları.
- Stolowy, H., Lebas, M. J. ve Ding, Y. (2013). *Financial accounting and reporting: a global perspective*. Hampshire: Cengage Learning.
- Türkiye Kurumsal Yönetim Derneği (TKYD), (2015). BİST Kurumsal Yönetim Endeksi'ndeki Şirketler, www.tkyd.org, (05.05.2015).
- Verriest, A., Ann, G. ve Daniel, B. T. (2012). Corporate Governance and Properties of IFRS Adoption, *Tilburg University Working Papers*: 1-52.
- Wolfensohn, J. D. (1999). A Battle for Corporate Honesty. *The Economist: The World in 1999*.
- Yalkın, Y. K. (2012). *Genel muhasebe: ilkeler ve uygulamalar*. Ankara: Nobel Yayın.
- Zeff, S. A. (2012). The Objectives of Financial Reporting: A Historical Analysis. Information for Better Markets Conference, London.

EKLER**EK 1: Borsa İstanbul Kurumsal Yönetim Endeksine Tabi Şirketlerin Listesi (04.05.2015)**

Şirket Adı	BIST Kodu
AKİŞ GMYO A.Ş.	AKSGY
AKSA AKRİLİK KİMYA SANAYİ A.Ş.	AKSA
ALBARAKA TÜRK KATILIM BANKASI A.Ş.	ALBRK
ANADOLU EFES BİRACILIK VE MALT SANAYİ A.Ş.	AEFES
ARÇELİK A.Ş.	ARCLK
ASELSAN ELEKTRONİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	ASELS
AYGAZ A.Ş.	AYGAZ
COCA-COLA İÇECEK A.Ş.	CCOLA
CREDİWEST FAKTORİNG	CRDFA
ÇEMAŞ DÖKÜM SANAYİ A.Ş.	CEMAS
DOĞAN ŞİRKETLER GRUBU HOLDİNG A.Ş.	DOHOL
DOĞUŞ OTOMOTİV SERVİS VE TİCARET A.Ş.	DOAS
EGELİ & CO YATIRIM HOLDİNG A.Ş.	EGCYH
ENKA İNŞAAT VE SANAYİ A.Ş.	ENKAI
GARANTİ FAKTORİNG A.Ş.	GARFA
GARANTİ YATIRIM ORTAKLIĞI A.Ş.	GRNYO
GLOBAL YATIRIM HOLDİNG A.Ş.	GLYHO
HÜRRİYET GAZETECİLİK VE MATBAACILIK A.Ş.	HURGZ
İHLAS EV ALETLERİ İMALAT SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	IHEVA
İHLAS HOLDİNG A.Ş.	IHLAS
İŞ FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.	ISFIN
İŞ GAYRİMENKUL YATIRIM ORTAKLIĞI A.Ş.	ISGYO
İŞ YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.	ISMEN
İZOCAM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.	IZOCM
LOGO YAZILIM SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	LOGO
OTOKAR OTOMOTİV VE SAVUNMA SANAYİ A.Ş.	OTKAR
PARK ELEKTRİK ÜRETİM MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	PRKME
PEGASUS HAVA TAŞIMACILIĞI A.Ş.	PGSUS
PETKİM PETROKİMYA HOLDİNG A.Ş.	PETKM

PINAR ENTEGRE ET VE UN SANAYİİ A.Ş.	PETUN
PINAR SU SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	PINSU
PINAR SÜT MAMÜLLERİ SANAYİİ A.Ş.	PNSUT
ŞEKERBANK T.A.Ş.	SKBNK
TAV HAVALİMANLARI HOLDİNG A.Ş.	TAVHL
TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI A.Ş.	TOASO
TURCAS PETROL A.Ş.	TRCAS
TÜPRAŞ TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.	TUPRS
TÜRK PRYSMİAN KABLO VE SİSTEMLERİ A.Ş.	PRKAB
TÜRK TELEKOMÜNİKASYON A.Ş.	TTKOM
TÜRK TRAKTÖR VE ZİRAAT MAKİNELERİ A.Ş.	TTRAK
TÜRKİYE GARANTİ BANKASI A.Ş.	GARAN
TÜRKİYE HALKBANKASI A.Ş.	HALKB
TÜRKİYE SİNAİ KALKINMA BANKASI A.Ş.	TSKB
TÜRKİYE ŞİŞE VE CAM FABRİKALARI A.Ş.	SISE
VESTEL ELEKTRONİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	VESTL
YAPI VE KREDİ BANKASI A.Ş.	YKBNK
YAZICILAR HOLDİNG A.Ş.	YAZIC
YEŞİL GMYO A.Ş.	YGYO

EK 2: Uluslararası Finansal Raporlama Standartları Ve Kurumsal Yönetim İlişkisi: Borsa İstanbul Kurumsal Yönetim Endeksi'ne Tabi Halka Açık Şirketlerde Bir Anket Çalışması

MÜVÜD / 2016-3

ULUSLARARASI FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARI VE KURUMSAL YÖNETİM İLİŞKİSİ: BORSA İSTANBUL KURUMSAL YÖNETİM ENDEKSİ'NE TABİ HALKA AÇIK ŞİRKETLERDE BİR ANKET ÇALIŞMASI						
<p>Sayın İlgili,</p> <p>Bu anket, akademik bir niteliğe sahip olup edinilen bilgiler, hazırlamakta olduğumuz "Uluslararası Finansal Raporlama Standartları ve Kurumsal Yönetim İlişkisi: Borsa İstanbul Kurumsal Yönetim Endeksi'ne Tabi Halka Açık Şirketlerde Bir Anket Çalışması" isimli makale için kullanılacak, onun haricinde hiçbir yerde ve farklı amaçla kullanılmayacaktır. Çalışmanın başarısı büyük ölçüde sizin değerli katkılarınıza bağlı olacaktır. Bu nedenle soruların dikkatle cevaplanması, sonuçların geçerliliği ve anlamlılığı açısından büyük önem taşımaktadır. İlgili ve hassasiyetiniz için şimdiden teşekkür eder, saygılarımızı sunarız.</p>						
<p>Prof. Dr. Başak ATAMAN T.C. Marmara Üniversitesi S.B.E. Muhasebe-Finansman Anabilim Dalı bataman@marmara.edu.tr</p>			<p>Arg. Gör. Hakan CAVLAK T.C. Marmara Üniversitesi S.B.E. Muhasebe-Finansman Anabilim Dalı hakan.cavлак@marmara.edu.tr</p>			
<p>A. KURUMSAL YÖNETİM – UFRS İLİŞKİSİ HAKKINDA BİLGİLER</p>						
<p>A1. Pay Sahipleri İlişkisi ile İlgili Faktör</p>						
1.	UFRS'nin pay sahiplerinin haklarını kullanmasını kolaylaştırması. (UFRS 10'da yatırım yapılan işletme üzerinde güç sağlayan hakların -oy ve yönetme hakkı gibi- ve UFRS 3'de işletme birleşmesi sonrası birleşmiş işletmedeki oy hakkının açıklanması hususu)	1	2	3	4	5
2.	UFRS'nin azınlık paylarının gösterilmesine ve azınlık haklarının korunmasına ilişkin düzenlemeler içermesi. (ÜMS 1'de Kapsamlı Gelir tutarının gösteriminde azınlık paylarının ayrı olarak gösterilmesi)	1	2	3	4	5
3.	UFRS'nin iştiraklerdeki pay sahiplerinin yatırımlardaki oy hakkı konusunda açıklamalarda bulunması (ÜMS 28'de işletmenin yatırımında önemli etkisinin bulunup bulunmadığını konusu)	1	2	3	4	5
4.	Kâr payına ilişkin bazı açıklamaların UFRS yer alması. (ÜMS 10'da raporlama döneminden sonra temettülerin finansal tablolara alınması, ÜMS 18'de kâr payının ne zaman finansal tablolara yansıtılacağı, ÜMS 33'de kâr payının, hisse başına kazanç hesaplamalarındaki etkisi)	1	2	3	4	5
<p>A2. Menfaat Sahipleri İlişkisi ile İlgili Faktör</p>						
5.	UFRS'nin işletmenin müşterisi ve tedarikçisi ile olan ilişkileri ele alması. (ÜMS 38'de müşteri ve tedarikçi ilişkilerinin maddi olmayan duran varlıklardaki yeri, UFRS 3'de müşteri ilişkilerinin muhasebeleştirilmesi, UFRS 8'de büyük müşterilerle ilişkin bilgilerin sunulması)	1	2	3	4	5
6.	UFRS'nin işletmenin devlet ile olan ilişkisini düzenlemesi. (ÜMS 20'de devlet teşviklerinin ve yardımlarının nasıl muhasebeleştirileceği, finansal tablolarda gösterimi hususu)	1	2	3	4	5
7.	UFRS'nin işletmenin çalışanlarına ilişkin getirdiği düzenlemeler. (UFRS 2'de çalışan ile yapılan işlemin hisse bazlı ödeme olup olmadığı, ÜMS 12'de çalışanın emeklilik maaşının ertelenmiş verginin unsuru olup olmadığı ve ÜMS 19'da çalışanlara sağlanan faydaların tanımı ve muhasebeleştirilmesi)	1	2	3	4	5
8.	UFRS'nin menfaat sahiplerini, işletmenin durumu ve önemli olaylar hakkında bilgilendirilmesi. (Kavramsal Çerçeve'de menfaat sahiplerinin nereden bilgi sağlayacakları, ÜMS 8'de muhasebe politikalarındaki ve tahminlerindeki değişiklikler hakkında bilgilendirme, ÜMS 10'da raporlama dönemi sonrası düzeltme gerektiren işlemler hakkında menfaat sahiplerinin bilgilendirilmesi)	1	2	3	4	5
<p>A3. Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık İlişkisi ile İlgili Faktör</p>						
9.	UFRS'nin uygulanması hakkında ve standart özelinde belirtilmesi gereken hususların kamuya açıklanması. (Her standart sonunda ilgili standart ile ilgili açıklanması gereken hususların belirtilmesi. Örneğin, ÜMS 2'de stok değerlendirme ve maliyet hesaplama yöntemlerinin dipnotlarda açıklanması)	1	2	3	4	5
10.	UFRS'nin işletmelerin kamuya açıklanması gereken önemli olayları ne zaman ve ne şekilde yapacağını düzenlemesi. (ÜMS 8'de muhasebe politikalarının ve bunlardaki değişikliklerin, ÜMS 10'da raporlama döneminden sonra ortaya çıkan olaylar nedeniyle yapılması gereken düzeltmelerin ve UFRS 3'de işletme birleşmeleri sırasında ve sonrasında kamuya açıklanması gereken bilgilerin belirtilmesi)	1	2	3	4	5

11.	UFRS'de kamunun aydınlatılmasında önemli role sahip mali tabloların tanımlanması ve düzenlenmesi. (UMS 1'de genel amaçlı finansal tabloların, dipnotların tanımlanması, bunların sunuluşuyla ilgili asgari koşulların belirtilmesi, UMS 7'de işletmenin Nakit Akış Tablosunu nasıl hazırlayacağı ve UFRS 1'de standartların ilk kez uygulandığı dönemde finansal tabloların içermesi gereken bilgilerin gösterilmesi)	1	2	3	4	5
A.4. Yönetim Kurulu İlkesi ile İlgili Faktör						
12.	İşletme yönetiminin alacağı bazı kararlarda UFRS'nin dikkat edilmesi gereken hususları belirtmesi. (UFRS 8'de işletme yönetiminin muhasebe politikalarının geliştirilmesi ve uygulaması hususunda alacağı kararlarda dikkate alması gereken hususlar)	1	2	3	4	5
13.	Yönetim kurulunun yetki ve sorumlulukları konusunda UFRS'de yapılan açıklamalar. (Kavramsal Çerçeve'de yönetim kurulunun sorumluluklarının, UMS 1'de işletimin finansal tabloları düzenlerken dikkate alması gereken hususların ve UFRS 8'de yöneticilerin sorumluluklarının gösterilmesi)	1	2	3	4	5
14.	Yönetici personelin seçimi hususunda UFRS tarafından getirilen düzenlemeler. (UFRS 10'da yatırımcı işletmenin yatırım yaptığı işletmede kontrolü nasıl sağladığı hakkındaki düzenlemeler)	1	2	3	4	5
15.	İşletme ile ilgili karar almadaki yetkililerin UFRS'de tanımlanması. (UFRS 8'de işletmenin faaliyetlerine ilişkin karar almaya yetkili mercii teriminin tanımlanması)	1	2	3	4	5
B. KATILIMCI VE ŞİRKET HAKKINDA BİLGİLER						
Cinsiyetiniz?		Erkek () Kadın ()				
Eğitim düzeyiniz?		Lise () Üniversite () Yüksek Lisans () Doktora () Diğer.....				
Şirketteki unvanınız?		Üst Düzey Yönetici () Orta Kademe Yönetici () Genel Müdür () Diğer.....				
Şirkette sorumlu olduğunuz departman?		Muhasebe () Finans () Üretim () Pazarlama () Diğer.....				
Şirketteki görev süreniz?		0-3 () 4-6 () 7-9 () 10-12 () 13-15 () 15+ ()				
Şirketinizin faaliyet alanı?		Üretim () Hizmet () Finans ()				
C. KONTROL AMAÇLI BİLGİLER (İstenen bilgiler sadece verilerin toplanmasında kontrol amaçlı olarak kullanılacaktır.)						
Ad-Soyad:		Şirket Adı:				
E-Posta:		Telefon:				
* Anket sonuçlarının tarafınıza e-posta aracıyla gönderilmesini ister misiniz? (Cevabınız Evet ise sonuçlar belirttiğiniz e-posta adresine gönderilecektir.)		Evet () Hayır ()				
Değerli katılımcı, araştırmamıza verdığınız katkından dolayı çok teşekkür ederiz.						